

Zomergerstrassen

EH 0210, KW 0207

Door: ing. H.W.G. Floot (SPNA), ing. A.Venhuizen (Agrifirm)

Inleiding

Voor het behalen van een goede opbrengst is de rassenkeuze van groot belang. Wat is het doel van de teelt en welke ziekten treden er op mijn bedrijf vaak op? Wil men brouwgerst telen dan moet men een ras kiezen dat brouwkwaliteit bezit. Er zijn verschillende aspecten van een gewas die belangrijk zijn, bijvoorbeeld resistentie tegen bepaalde ziekten, vroegheid of stevigheid. Door de rassen onderling te vergelijken op een proefveld komen deze verschillen naar voren. De omstandigheden en vooral het weer zijn van grote invloed. Nu het gebruikswaarde onderzoek van (nieuwe) rassen niet meer uitgevoerd wordt op de ROC's, is er op de proefboerderijen Ebelsheerd en Kollumerwaard door SPNA samen met Agrifirm een rassenvergelijking uitgevoerd met een aantal rassenlijstrassen, buitenlandse rassen en nieuwe rassen, die mogelijk geschikt zijn als brouwgerst. Dit om inzicht te krijgen in de gebruikswaarde van zomergerstrassen gericht op de brouwgerstteelt onder de Noordelijke omstandigheden.

Algemene proefveldgegevens

EH 0210 KW 0207		
voorvrucht	suikerbieten	suikerbieten
zaaidatum	26 maart 2002	28 maart 2002
grondanalyse	pH-KCl 7.5; CaCO ₃ 1.3; org.st 4.9; lut.51%; Pw 48; K-get 33; K-HCl 41	pH-KCl 7.2; CaCO ₃ 8.2; org.st 2.7; lut 17; Pw 35; K-get 27; K-HCl 24
N-min (0-60)	15 jan. 12 kg/ha	4 febr. 18 kg/ha
N-bemesting	6 april 90 kg/ha N + 55 K ₂ O	5 april 85 kg/ha N + 43 P ₂ O ₅
onkruidbeestr.	16 mei 2 l/ha Abantyl C+ 20 g/ha Ally	13 mei 1,25 Verigal + 1,25 l/ha Basagran
ziektebeestr.	6 juni 1 l/ha Allegro	21 mei 1 l/ha OpusTeam
oogstdatum	15 augustus	16 augustus

Aanleg en uitvoering

Op Ebelsheerd is gezaaid op 26 maart uitgaande van 250 zaden per m².

Het ras Barke is met twee zaaizaadhoeveelheden gezaaid 250 zaden = 130 kg/ha en Barke + 350 zaden = 169 kg/ha. De opkomst rond 23 april was goed.

Op drie van de vier herhalingen is een ziektebestrijding uitgevoerd.

Er is legering opgetreden. Het stevigst waren de rassen Reggae, Pewter en Extract het minst stevig was het ras Barke.

Op Kollumerwaard is 28 maart gezaaid, uitgaande van 250 zaden/m².

Het ras Barke is met twee zaaizaadhoeveelheden gezaaid 250 zaden = 139 kg/ha en Barke + 300 zaden = 167 kg/ha. De opkomst rond 15 april was door de droogte iets onregelmatig.

De rassen Extract, Prestige, Barke en Cellar waren het vroegst.

Op 27 mei is 1 l/ha mangaan nitraat tegen beginnend mangaangebrek gespoten. Op drie van de vier herhalingen is een ziektebestrijding uitgevoerd.

Vroegheid van in de aar komen op 12 juni waren respectievelijk Prestige, Cellar, Reggae, Aspen, Extract.

Op 21 mei is tegen bladvlekken gespoten met Opus Team.

De proeven konden onder goede omstandigheden geoogst worden.

De kwaliteitsbepalingen zijn door Agrifirm uitgevoerd.

Resultaten

In tabel 1 vindt u de opbrengsten in kg/ha en relatieve cijfers en kwaliteitsgegevens van de Ebelsheerd en in tabel 2 van de Kollumerwaard. Hierbij moet opgemerkt worden dat de gegevens van de objecten zonder ziektebestrijding slechts van één herhaling zijn. Met ziektebestrijding is van drie herhalingen.

Tabel 1: Aantal planten/m², stevigheid, zaadopbrengsten in kg/ha en in relatieve getallen met percentage volgerst, doorval en eiwit. **Ebelsheerd**

ras	planten/m ²	stevigh	kg/ha	rel.	volgerst	doorval	eiwit
met ziektebestrijding							
Aspen	199	7.3	6189	99	95.7	1.5	11.1
Barke	199	5.3	5924	95	95.6	1.4	11.3
Barke +	231	5.3	5871	94	95.5	1.5	11.3
Cellar	215	7.0	6273	101	97.4	0.8	11.6
Extract	225	8.7	6799	109	97.1	1.0	10.7
Jersey	186	5.7	6138	98	94.2	1.9	11.3
Pewter	181	8.7	6638	106	96.7	1.1	11.1
Prestige	229	6.3	6338	102	97.5	0.9	11.3
Reggae	221	9.0	6685	107	96.0	1.2	10.7
zonder ziektebestrijding (1 herhaling)							
Aspen	224	9	6081	97	92.4	2.9	11.4
Barke	226	6	5703	91	92.7	2.5	11.0
Barke +	220	6	5804	93	93.1	2.5	11.2
Cellar	240	9	6686	107	96.4	1.5	11.5
Extract	232	7	6348	102	95.0	1.8	11.3
Jersey	196	5	5429	87	92.2	3.5	11.6
Pewter	242	8	6032	97	94.8	1.8	11.0
Prestige	208	7	5827	93	95.1	1.7	11.3
Reggae	224	9	6128	98	94.6	1.3	11.2
Isd	35	0.6	339	-	1.0	0.5	0.4

- proefgemiddelde 100%= 6239 kg/ha

Tabel 2: Aantal planten/m², vroegheid, stevigheid, lengte, zaadopbrengsten in kg/ha en relatieve getallen met percentage volgerst, doorval en eiwit. **Kollumerwaard.**

ras	plant/m ²	vroegh	stevig	lengte	kg/ha	rel	volgerst	doorv	eiwit
met ziektebestrijding									
Aspen	180	6.7	6.3	80	6895	99	90.0	2.3	12.1
Barke	185	5.7	7.0	78	7146	102	92.9	1.8	11.8
Barke +	237	5.7	7.3	80	7175	103	91.5	2.3	11.9
Cellar	217	8.0	5.0	77	7090	101	92.2	2.2	12.0
Extract	211	6.0	7.7	76	6996	100	91.0	2.5	11.4
Jersey	180	7.0	5.3	82	6823	98	89.0	2.9	11.5
Pewter	174	6.0	7.3	77	7392	106	94.4	1.7	11.7
Prestige	203	9.0	5.7	80	7141	102	94.0	1.5	11.8
Reggae	197	7.3	7.7	80	7171	103	87.3	2.9	10.8
Saloon	176	6.7	8.3	74	8016	115	90.5	2.5	11.4
zonder ziektebestrijding (1 herhaling)									
Aspen	172	6	8	80	6457	92	85.3	3.7	12.4
Barke	136	5	7	80	6346	91	87.8	3.4	12.5
Barke +	156	6	6	85	6471	93	88	3.6	12.1
Cellar	144	8	6	80	6367	91	88.2	3	12.1
Extract	188	6	8	75	6221	89	84.8	3.9	11.9
Jersey	148	6	6	77	6126	88	83.7	5	11.9
Pewter	144	5	7	77	7017	100	92.1	2.5	11.9
Prestige	168	9	8	80	6170	88	92.4	2.5	11.6
Reggae	136	6	8	82	5678	81	71.7	7.1	11.5
Saloon	100	7	6	72	7319	105	85.1	3.9	11.5
Isd	69	1.3	1.3	4	197	-	1.8	0.6	0.4

proefgemiddelde 100= 6993 kg/ha

Bespreking resultaten

Kg opbrengst

Op de Kollumerwaard kwamen de rassen Saloon, Pewter, Reggae en Barke als beste naar voren.

Op de Ebelsheerd waren de rassen Extract, Reggae en Pewter het hoogst in opbrengst.

De hogere zaaizaadhoeveelheid bij het ras Barke (Barke+) heeft alleen op de Kollumerwaard een iets hogere opbrengst gegeven.

Bij de rassen waar geen ziektebestrijding is uitgevoerd, waren de opbrengsten op de Kollumerwaard en Ebelsheerd resp 10,9% (6-22) en 6,3% (1-11) lager dan met bestrijding. Op Kollumerwaard was duidelijk meer ziekte, vooral bij het ras Reggae.

Percentage volgerst

Volgerstgehalte is het percentage korrels groter dan 2.5 mm. Gemiddeld was het volgerstpercentage op Kollumerwaard 91,3%. Het volgerstpercentage op Ebelsheerd lag gemiddeld op 96,2%. Tussen de rassen kwamen significante verschillen voor.

Doorval

Zonder ziektebestrijding is het % doorval iets hoger. Er kwamen significante verschillen voor.

Ruw eiwit

Het eiwitgehalte was op Kollumerwaard gemiddeld 11,6%. Op Ebelsheerd was het gemiddelde gehalte 11,2%. De norm voor brouwgerst is van 9-11,5%. De hogere zaaizaadhoeveelheid bij Barke+ heeft op beide lokaties dit jaar geen lager eiwit gehalte gegeven.

In tabel 3 worden de raseigenschappen en meerjarige opbrengst van de rassenlijstrassen en meerjaren in onderzoek zijnde rassen vermeld. Opbrengsten met en zonder ziektebestrijding

Tabel 3: Overzicht eigenschappen (gem. 1999 t/m 2002) en zaadopbrengsten (gem. 1997 t/m 2002) van zomergerstrassen

	rubricering RL 2003		resistentie tegen							opbrengst klei (rel.)		opbrengst zand/dal (rel.)		
	bro uw ger st	vo er gers t	2) len gte stro	vro eg hei d aar	vro egr ijp hei d	me eld au w	net vle kk en zie kte	bla dvl ek ke nzi ekt e	3) bro uw kw alit eit	me t zie kte be str.	zo nd er zie kte be str.	me t zie kte be str.	zo nd er zie kte be str.	
brouwgerstrassen														
Barke	A		7 ⁵	6 ⁵	6	6	8 ⁵	6 ⁵	6 ⁵	8	97	97	97	101
Aspen	A		6 ⁵	7	7	6 ⁵	8 ⁵	7	7	8	100	100	99	99
Extract	A		6 ⁵	7 ⁵	6	6	8	6 ⁵	7	8	100	98	98	98
Cellar ¹⁾	N		6	6 ⁵	7 ⁵	7	8 ⁵	6 ⁵	7	8	102	101	102	109
Reggae	A		6	8 ⁵	7	6 ⁵	8 ⁵	5 ⁵	5 ⁵	7	98	95	98	91
Madonna	B	A	8	7 ⁵	6	5 ⁵	7	7	6	7	101	100	103	102
Hanka	B	B	8 ⁵	7	5 ⁵	5	6	7 ⁵	6 ⁵	7	100	102	101	101
Prestige	N		6 ⁵	7 ⁵	8	7	8 ⁵	6	6 ⁵	7	101	103	101	105
voergerstrassen														
Slalom		B	6 ⁵	8	7 ⁵	6	9	7	7		98	96	99	98
Saloon		N	4 ⁵	8 ⁵	6 ⁵	6	8 ⁵	7	6 ⁵		103	104	103	103
3 jaar onderzocht														
Dexter (LWZ 98-3570)			6 ⁵	8	5 ⁵	4 ⁵	6 ⁵	7 ⁵	5 ⁵		99	102	103	103
2 jaar onderzocht														
Class (CSBA 1838-30)			6	8 ⁵	8	7	8 ⁵	7	7 ⁵		103	103	101	107
Vortex (NFC 498-44)			7	5	6 ⁵	4 ⁵	8 ⁵	7 ⁵	7		100	105	107	113
100 = ... kg/are											79,0	74,7	71,4	59,3

1) nieuw in Rassenlijst 2003

2) hoe hoger het cijfer hoe langer het ras

3) 8: goed bruikbaar als brouwgerst; 7: bruikbaar als brouwgerst

Bron: Rassenlijst en persbericht 208 van de Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijst

In dit rassenbulletin worden de eigenschappen en zaadopbrengsten weergegeven van zomergerstrassen. In 2002 is het onderzoek uitgevoerd op zes locaties in Nederland, waarvan drie op kleigrond en drie op zand- en dalgrond. Op alle locaties is zowel een proef zonder ziektebestrijding als een proef met ziektebestrijding uitgevoerd.

Voor de zaadopbrengst wordt in dit rassenbulletin voor de gebieden kleigrond, resp. zand- en dalgrond het gemiddelde van de jaren 1997 t/m 2002 vermeld. De resultaten van zowel de

proefvelden met ziektebestrijding als proefvelden zonder ziektebestrijding zijn weergegeven. Voor de eigenschappen wordt het gemiddelde van de jaren 1999 t/m 2002 weergegeven. Tenzij anders vermeld betekenen hoge cijfers een gunstige waardering van de betrokken eigenschap. De in de tabel vermelde aanbevelingen van rassen zijn conform de Aanbevelende Rassenlijst voor Landbouwgewassen 2003.